

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: SK-4Csp/98/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122366657
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Saraka
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2023:6122366657.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom Mgr. Tomášom Sarakom v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtňa 48, 811 07 Bratislava- mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 831 154 právne zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Mýtňa 48, Bratislava proti žalovanému A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX D., toho času A. XXXX/XX, XXX XX E., F. G. o zaplatenie 331,92 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 326,20 eur, a to v mesačných splátkach po 20,-eur, pričom prvá splátka sa stane splatnou 20. dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku a ďalšie splátky vždy do 20. dňa toho ktorého nasledujúceho mesiaca až do úplného vyrovnania s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 70,50 %, o výške ktorých rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobca, ktorým pôvodne bola obchodná spoločnosť Ahoj, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřežie 4, 811 02 Bratislava, IČO:48 113 671 podal na Okresnom súde Banská Bystrica dňa 28.06.2022 návrh na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní začatom podľa zákona č.307/2016 Z.z. o upomínacom konaní a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „žaloba“) v ktorom žiadal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť mu sumu 331,92 eur, úroky vo výške 50,74 eur a nahradiť mu trovy konania.

2. Žalobou uplatnený nárok odôvodnil tým, že dňa 06.05.2019 uzavrel so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere F.XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný obdržal od neho
2 SK-4Csp/98/2022

úver vo výške 556,20 eur, ktorý sa zaviazal vrátiť spolu s dohodnutým príslušenstvom v mesačných splátkach vo výške 50,-eur. Podľa tvrdenia žalobcu v dôsledku nesplácania úveru riadne a včas bola dňa 27.12.2019 žalobcom vyhlásená okamžitá splatnosť úveru, ktorá bola žalovanému odoslaná dňa 30.12.2019, pričom splátkou, pre ktorú sa dlh stal predčasne splatným bola splátka splatná dňa 20.01.2020. Podľa žaloby na vrátenie úveru žalovaný zaplatil sumu spolu 230,-eur z ktorej časť vo výške 224,28 eur bola započítaná na úhradu istiny a časť vo výške 5,72 eur na úhradu úroku. Žalobca v žalobe poukázal na § 565 veta prvá a § 53 ods.9 Občianskeho zákonníka, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn.5Cdo/42/2020 podľa ktorého má nárok na úroky aj po zosplatení úveru vo výške, akú by

pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí, pričom tvrdil, že výška nesplatenj istiny ku dňu podania žaloby je 331,92 eur a výška nezaplateného úroku dohodnutého vo výške 20,60 % ročne zo sumy 331,92 eur od 21.1.2020 do 20.06.2020 je v celkovej výške 50,74 eur. Túto sumu žalovaný podľa žalobcovho tvrdenia napriek predžalobnej výzve zo dňa 01.06.2022 do podania žaloby neuhradil.

3. Žalovaný sa k žalobe, ktorá mu spolu s prílohami a výzvou vyjadriť sa k nej do vlastných rúk doručená bola dňa 24.07.2023 písomne nevyjadril. Ako vyplýva z úradného záznamu na č.l.85 spisu, dňa 24.07.2023 kontaktoval súd telefonicky s tým, že zdravotný stav nedovoľuje mu vyjadriť sa písomne, len cez telefón, nakoľko je po dvoch mozgových príhodách a je rád že vôbec rozpráva. Uviedol, že momentálne sa nachádza vo finančnej kríze, niekoľko mesiacov nemajú s manželkou žiaden príjem, nakoľko požiadali v Čechách, kde žijú o invalidný dôchodok, kde zatiaľ nebolo o jeho výške rozhodnuté. Po schválení dôchodku bude sa snažiť dohodnúť so žalobcom na mesačných splátkach. Potvrdil, že si požičiaval peniaze od spoločnosti Ahoj, a.s., nevie presne uviesť, koľko zaplatil, je si vedomý, že má voči nim dlh ale k výške nevie sa vyjadriť.

4. Uznesením zo dňa 07.03.2023 č.k.4Csp/98/2022-79 súd vyhovel návrhu žalobcu na zmenu strany sporu na strane žalobcu z dôvodu postúpenia pohľadávky, ktorá je predmetom sporu z pôvodného žalobcu na obchodnú spoločnosť Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtne 48, 811 07 Bratislava-mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 831 154 a pripustil aby vstúpila do konania na miesto žalobcu. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 31.05.2023 a súd tak ako so žalobcom ďalej konal s obchodnou spoločnosťou Intrum Slovakia, s.r.o., (ďalej len „žalobca“).

5. Nakoľko hodnota tohto spotrebiteľského sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000,-eur, skutkové tvrdenia strán neboli sporné, pričom prejednávany spor, v ktorom išlo iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci bolo možné rozhodnúť len na základe predložených listinných dôkazov, súd v súlade s ust. § 297 písm. b) CSP spor prejednal a rozhodol bez nariadenia pojednávania. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.08.2023, miesto a čas jeho verejného vyhlásenia boli v súlade s ust. § 219 ods.3 CSP oznámené na úradnej tabuli súdu vyvesením dňa 01.08.2023 a súčasne na webovej stránke súdu na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti SR. Strany sa na verejné vyhlásenie rozsudku nedostavili.

6. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby a písomných podaní žalobcu, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých listinných dôkazov predložených žalobcom, keďže vykonanie žiadneho z dôkazov nebolo žalovaným namietané ani súdom vyhodnotené ako nedôvodné či neúčelné a sám žalovaný žiadne dôkazy nenavrhoval a zistil tento skutkový stav:

3

SK-4Csp/98/2022

7. Z obsahu zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere predloženej žalobcom (čl.11 až 13 spisu) v spojení so zmluvou o elektronickej komunikácii (čl.14 až 16 spisu) súd zistil, že obchodná spoločnosť Amico Finance a.s., (od 01.06.2021 podnikajúca pod obchodným menom Ahoj a.s.), zastúpená sprostredkovateľom/predávajúcim tovaru NAY a.s. a žalovaný uzavreli písomnú zmluvu, predmetom ktorej bolo poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru žalovanému vo výške 556,20 eur za účelom úhrady kúpnej ceny za žalovaným kupovaný tovar- chladničku. Kúpna cena tovaru bola 618,-eur, žalovaný z nej uhradil akontáciu vo výške 61,80 eur a na zaplatenie zvyšku kúpnej ceny vo výške 556,20 eur bol mu poskytnutý úver. Žalovaný mal tento úver podľa zmluvy splatiť 13 mesačnými splátkami s tým, že prvá až predposledná budú vo výške 50,-eur a posledná vo výške 12,66 eur, splatnými vždy do 20. dňa v mesiaci s prvou splátkou splatnou dňa 20.06.2019 a poslednou dňa 20.06.2020, pričom v zmluve je uvedené, že celková suma je 612,66 eur a RPMN je 20,60 %. Ročná úroková sadzba uvedená v zmluve bola 20,60 % s tým, že ide o sadzbu fixnú. Ako spôsob úhrady splátok je v zmluve uvedené – poštová poukážka. Na spodnej časti formulára zmluvy je uvedené, že zmluva bola podpísaná dňa 06.05.2019.

8. Vo formulári zmluvy sú v úvodnej časti obsahujúcej údaje o dlžníkovi uvedené len jeho meno, priezvisko, rodné číslo, adresa trvalého pobytu, číslo občianskeho preukazu, telefonický kontakt a e-mail. Priamo z obsahu zmluvy nevyplýva, žeby od žalovaného bolo vyžadované dokladovanie jeho pomerov nejakými dokumentmi a dôkazmi, zmluva na žiadne takéto dokumenty neodkazuje ani ich nespomína a nespomína ani preverovanie bonity žalovaného prostredníctvom externých zdrojov.

9. Podľa článku 4 bod 4.2 písm. d/ Zmluvy v prípade, ak dlžník nespláca splátky úveru riadne a včas, je veriteľ oprávnený žiadať od dlžníka zaplataenie celého zostatku úveru spolu s príslušenstvom, ktorá sa stane okamžite splatnou (vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru), ak je dlžník v omeškaní s úhradou jednej splátky úveru, alebo jej časti počas obdobia dlhšieho ako 3 mesiace, a to za podmienok ustanovených v § 53 ods.9 a § 565 Občianskeho zákonníka a teda ak súčasne upozornil dlžníka v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

10. Podľa článku 4 bod 4.2 písm. e/ Zmluvy v prípade, ak dlžník nespláca splátky úveru riadne a včas, je veriteľ oprávnený postúpiť pohľadávku zo zmluvy v prípade, ak postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti úveru podľa písm. d) tohto bodu na nového veriteľa v súlade s § 17 zákona č.129/2010 Z.z.

11. Z prehľadu splátok a úhrad k úverovej zmluve číslo XXXXXXXXXXXX predloženého žalobcom súd zistil, že ako celkovo prijaté plnenie od spotrebiteľa je tam uvedená suma spolu 230,-eur, ktorú žalovaný uhradil v splátkach tak, že dňa 14.06.2019 uhradil 50,-eur, dňa 16.10.2019 uhradil 50,-eur, dňa 18.11.2019 uhradil 50,-eur, dňa 10.03.2020 uhradil 40,-eur a dňa 07.07.2020 uhradil 40,-eur. Zo zaplatených úhrad žalobca časť vo výške 5,72 eur započítal na úhradu úroku.

12. Listom označeným ako „Vec : 3. upomienka- výzva na zaplataenie“ zo dňa 26.11.2019 pôvodný veriteľ žalovanému oznámil, že nakoľko napriek predošlým upomienkam je v omeškaní s tromi splátkami úveru, vyzýva ho na okamžité uhradenie omeškaných splátok vo výške 150,-eur s tým, že ak neuhradí splátku úveru splatnú dňa 20.09.2019 najneskôr v lehote do 25.12.2019, bude veriteľ oprávnený úver zosplatiť.

4

SK-4Csp/98/2022

13. Listom označeným ako „Vyhlásenie okamžitej splatnosti úveru“ zo dňa 27.12.2019 pôvodný veriteľ žalovanému oznamoval, že nakoľko je v omeškaní so splátkou splatnou dňa 20.09.2019 po dobu dlhšiu ako 3 mesiace a súčasne v upomienke č.3 bol upozornený v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru, stal sa jeho dlh z úverovej zmluvy ku dňu 20.01.2020 splatným v celom rozsahu naraz, a to v súlade s bodom 4.2 písm. d/ Zmluvy a § 53 ods.9 Občianskeho zákonníka a súčasne žalovaného vyzval na zaplataenie dlžného zostatku vo výške 411,92 eur do 7 dní od doručenia tohto oznámenia.

14. Žalobca predložil doklady k doručovaniu uvedených písomností žalovanému, z ktorých vyplýva, že tomuto doručené boli dňa 02.12.2019 a dňa 02.01.2020 (č.l.19 spisu). Podľa tvrdenia žalobcu, napriek výzve pred podaním žaloby zo dňa 01.06.2022 (nachádzajúcej sa na č.l.25 spisu) žalovaný do podania žaloby dlžnú sumu vo výške 331,92 eur ani dlžné úroky 50,74 eur nezaplatil.

15. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalobou uplatneného nároku, bolo potrebné vychádzať z toho, že obchodná spoločnosť Ahoj, a.s. ktorá bola pôvodným veriteľom v úverovom vzťahu so žalovaným je obchodnou spoločnosťou, ktorej jedným z predmetov podnikania (činnosti) zapísaným v obchodnom registri je poskytovanie úverov. Predmetom zmluvy, ako je to v nej aj výslovne uvedené bolo dojednanie viazaného spotrebiteľského úveru, jednalo sa tu o spotrebiteľský úver, preto súd pri právnom posúdení uvedenej zmluvy a z nej uplatnených nárokov vychádzal z ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy ako aj zo všeobecnej úpravy spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Keďže žalobca tvrdil, že uplatňovanú pohľadávku nadobudol od pôvodného veriteľa postúpením, bolo potrebné aplikovať tiež relevantné zákonné ustanovenia o postúpení pohľadávky.

16. Vzhľadom na ust. § 54a Občianskeho zákonníka účinné od 5.12.2018 zaoberal sa súd najskôr otázkou, či právo zo spotrebiteľskej zmluvy možno tu vymáhať, teda či nie je premlčané, pričom zistil že premlčané nie je.

17. Podľa § 100 ods. 1a 2 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110).

18. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

19. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

20. Vychádzajúc zo skutočnosti, že dohodnuté bolo plnenie v mesačných splátkach splatných od 20.06.2019 vždy k 20 dňu v mesiaci, pričom prvú (júnovú) splátku žalovaný zaplatil riadne a včas a splátkou, pre ktorú žalobca oznamoval predčasné zosplatenie úveru bola až splátka splatná dňa 20.09.2019, pričom žaloba bola podaná dňa 28.06.2022, je zrejmé, že podaná bola pred uplynutím trojročnej premlčacej doby a právo žalobcu ani v časti premlčané nie je. Žalobe však nebolo možné vyhovieť v celom rozsahu, lebo podľa názoru súdu jednalo sa v danom prípade o bezúročný a bezpoplatkový úver.

5

SK-4Csp/98/2022

21. Podľa § 1 ods. 2 veta prvá zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu ku dňu uzavretia zmluvy 06.05.2019 (ďalej len „ZoSÚ“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

22. Podľa § 15 ods.1 ZoSÚ zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere je zmluva o spotrebiteľskom úvere, v ktorej sa dojednáva spotrebiteľský úver výhradne na financovanie zmluvy o kúpe konkrétneho tovaru alebo poskytnutí konkrétnej služby, pričom tieto dve zmluvy tvoria obchodný celok.

23. Podľa § 1 ods. 8 ZoSÚ ustanoveniami tohto zákona nie sú dotknuté ustanovenia Občianskeho zákonníka ani osobitných predpisov (napr. zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa).

24. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

25. Podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

26. Podľa § 7 ods.4 ZoSÚ veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní s vynaložením odbornej starostlivosti na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver získať a účelne využívať údaje o spotrebiteľských úveroch tak, aby boli splnené podmienky podľa odsekov 16 a 17.

27. Podľa § 7 ods.16 ZoSÚ veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

- a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a
- b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

28. Podľa § 7 ods.17 ZoSÚ vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

- a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,
- b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky,17a) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú

6

SK-4Csp/98/2022

veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

29. Podľa § 7 ods.20 ZoSÚ na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

- a) čistý príjem spotrebiteľa,
- b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť,17ta)
- c) výška splátky spotrebiteľského úveru a
- d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

30. Podľa § 7 ods.27 ZoSÚ veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní na účely podľa odseku 19 použiť dostatočné, primerané a aktuálne informácie o príjmoch, nákladoch na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť,17ta) peňažných záväzkoch spotrebiteľa, výške celkovej zadlženosti a ďalšie informácie o finančnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa. Informácie o príjme podľa prvej vety je potrebné overovať preukázateľným spôsobom prostredníctvom interných zdrojov alebo externých zdrojov, ktoré sú nezávislé od spotrebiteľa. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní bez súhlasu spotrebiteľa, len na splnenie účelu posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a na účely podľa odseku 19, ak odsek 43 neustanovuje inak, elektronicky overiť informácie súvisiace s príjmom spotrebiteľa v Sociálnej poisťovni,17ab) a to prostredníctvom prevádzkovateľa registra. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky overujú len informácie súvisiace s príjmom spotrebiteľa, ktoré vopred získali od spotrebiteľa, u ktorého sa posudzuje schopnosť splácať spotrebiteľský úver. Náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť,17ta) je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom17td) a na príjem spotrebiteľa.

31. Podľa § 11 ods.2 zákona ZoSÚ v znení účinnom ku dňu 06.05.2019 ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

32. Výsledky vykonaného dokazovania priviedli súd v danom prípade k záveru, že je potrebné vychádzať z fikcie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z, a to pre nepreukázanie, ani netvrdenie riadneho skúmania bonity spotrebiteľa pri uzavretí zmluvy zo strany veriteľa ako nevyhnutnej zákonnej podmienky pre vznik nároku na úroky a poplatky a právo žiadať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru v zmysle § 7 ods.1 v spojení s § 11 ods.2 (neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena žalobcom v tejto časti). V zmysle danej právnej úpravy je totiž veriteľ povinný pri poskytnutí

spotrebiteľského úveru riadne zistiť bonitu klienta, teda či klient bude schopný splácať úver. Či veriteľ túto povinnosť riadne a v súlade so zákonom splnil musí súd rozhodujúci o žalobe veriteľa o plnenie zosplatennej istiny, úrokov a ostatného príslušenstva z úveru skúmať vždy. Túto schopnosť veriteľ posudzuje predovšetkým na základe údajov o príjmoch a výdavkoch tak, ako sa to aj uvádza v § 11 ods. 2. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti klienta je teda kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Cieľom zákonodarcu bolo zamedziť zadlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne uhrádzať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver alebo údajmi z príslušných databáz. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie vyhodnotiť a overovať a za dostatočné sa považujú iba také informácie,

z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Pokiaľ však veriteľ takto nepostupuje, zákonodarca jasne zadefinoval jeho počínanie ako hrubé porušenie povinnosti a z toho vyvodil sankciu vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

33. Vzhľadom na jasnú, jednoduchú a zrozumiteľnú zákonnú úpravu v § 7 a § 11 ods.2 zákona o spotrebiteľských úveroch je povinnosťou každého žalobcu domáhajúceho sa žalobou nárokov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere preukázať splnenie tejto zákonnej povinnosti už pri podaní žaloby, teda už v žalobe uviesť skutkové tvrdenia ako konkrétne bola skúmaná bonita žalovaného, s akým výsledkom a už pri podaní žaloby označiť a pripojiť dôkazy na preukázanie splnenia tejto zákonnej povinnosti. Nie je povinnosťou, ale ani právom súdu, ktorý z podstaty svojho postavenia musí byť nezávislý a nestranný vyzývať žalobcu (tu zastúpeného advokátom) na predloženie ďalších takýchto dôkazov, keďže by tým zasiahol do procesnej rovnováhy a išlo by o neprípustné preferenčné zaobchádzanie, zvýhodňovanie jednej (v prípade spotrebiteľského sporu dokonca silnejšej) strany v spore. Nepredloženie týchto dôkazov totiž nie je procesným nedostatkom žaloby, ale neunesením dôkazného bremena potrebného pre úspech žalobcu v spore. V kontradiktórnom sporovom konaní kde neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena má pre žalobcu za následok stratu sporu či jeho časti nie je povinnosťou súdu žalobcu vyzývať k splneniu týchto povinností, keďže ich neunesenie nebráni pokračovaniu v konaní, lebo nejde o procesné vady žaloby, ale bráni vyhovenu žalobe. V opačnom prípade by súd zásadu nestrannosti a rovnosti strán porušil, nakoľko by tým jednej strane pomáhal k úspechu v spore, keďže nejedná sa o odstraňovanie väd podania na ktoré dopadá § 129 CSP. Preto bolo na žalobcov (nehovoriac o tom, že ide o profesionála v oblasti poskytovania úverov) aby už spolu so žalobou predložil všetky zákonom predpokladané dôkazy (teda vrátane výstupov z príslušnej databázy alebo registra) na preukázanie skúmania bonity s odbornou starostlivosťou, čo sa nestalo. Keďže žaloba neobsahuje vôbec žiadne skutkové tvrdenia k splneniu tejto povinnosti (ako konkrétne prípadne bola plnená, s akým konkrétnym výsledkom, na základe akých dokladov a výstupov), nie je možné vychádzať ani z ich nepopretia žalovaným, keďže popierať možno len to, čo v žalobe je uvedené, a nie to, čo v nej ani náznakom uvedené nie je a na čo žalovaný nemohol ani pomyslieť, hoci to v nej, ak žalobca chcel byť v spore úspešný, uvedené bezpodmienečne byť malo.

34. Vychádzajúc zo žalobcom predložených dôkazov súd konštatuje, že v danom prípade pôvodný žalobca poskytol žalovanému úver, pričom nepreukázal, žeby mal zistenú a preverenú výšku jeho príjmov a výdavkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch,

8

SK-4Csp/98/2022

výdavkoch. Povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť splácať spotrebiteľský úver zťažuje veriteľa (§ 7 ods.1 ZoSÚ) a spotrebiteľ je povinný potrebné údaje veriteľovi poskytovať na žiadosť veriteľa (§ 7 ods.2 ZoSÚ). Z uvedeného vyplýva, že postupu veriteľa s odbornou starostlivosťou zodpovedá jedine taký postup, kedy by veriteľ sám žiadal (vzhľadom na § 7 ods.2 ZoSÚ) príslušné údaje o príjme a výdavkoch a tiež dôkazy na preukázanie, čo žalobca nepreukázal žeby urobil a z ním predložených dôkazov nevyplýva, že by tak bolo učinené. Žalobca nepreukázal ani prihladenie na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Hoci si v zásade každý veriteľ môže rôzne upraviť svoje podmienky pre poskytnutie úveru a je len na ňom, akú mieru podnikateľského rizika je ochotný v tejto súvislosti podstúpiť, nič to nemení na tom, že vždy a za každých okolností musí byť splnený minimálny zákonom predpísaný štandard posúdenia bonity spotrebiteľa, pričom zákon v § 11 ods.2 ZoSÚ za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom nevykonanie čo i len jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp.zn.3Co/153/2019, najmä bod 17 odôvodnenia rozsudku).

35. Tu zmluva ani len neobsahuje údaje o príjmoch, výdavkoch, či rodinnom stave spotrebiteľa, nie je z nej zrejmé, či je zamestnaný, nezamestnaný, aký má príjem, čo má byť jeho zdrojom a podobne. Z dôkazov predložených žalobcom absolútne nevyplýva, že by veriteľ akokoľvek preveroval bonitu spotrebiteľa pred poskytnutím úveru, či už z interného alebo externého zdroja informácií. Podľa zmluvy od žalovaného žiadany bol len občiansky preukaz, čo nestačí na overenie bonity s odbornou

starostlivosťou. Ani prípadné čestné prehlásenie spotrebiteľa ako posúdenie bonity podľa zákona nestačí. Nie je možné vychádzať len z tvrdení, či čestného prehlásenia spotrebiteľa, ak tieto nie sú podopreté konkrétnymi podkladmi a nestačí mať preukázaný len príjem spotrebiteľa, lebo zákon jasne hovorí o preverení údajov nielen o príjme, ale aj o výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, čo tu žalobca nepreukázal, že náležite preveril. Nebol produkovaný žalobcom ani jediný dôkaz o tom, že by preveril príjmy, rodinný stav a aj ďalšiu povinnú zložku, to jest výdavky žalovaného. Ak veriteľ chcel presvedčiť súd, že náležite preveril príjem a výdavky žalovaného, bol povinný predložiť či označiť dôkazy z ktorých pri tomto preverení a zistení takého výsledku o výdavkoch vychádzal, čo neurobil. Ani len netvrdil, že by tak urobil. Žalobca teda ničím nepreukázal preverenie príjmov a výdavkov žalovaného, hoci to zákon jasne vyžadoval.

36. Žalobca nepreukázal, žeby prihliadal na údaje z akejkoľvek príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (napr. preverenie cez Sociálnu poisťovňu a podobne). Neuniesol teda dôkazné bremeno ani bremeno tvrdenia (žiadne preverenie bonity ani len netvrdil) na preukázanie splnenia svojej povinnosti. Keďže ani netvrdil žeby tak urobil a neuviedol skutkové tvrdenia o tom, kedy a ako sa tak prípadne mohlo stať, nemožno vyhádzať ani z nepopretia skutkových tvrdení žalovaným. Aby súd mohol v súdnom konaní konštatovať riadne splnenie povinností podľa § 11 ods.2 zákona o spotrebiteľských úveroch, je potrebné predložiť mu konkrétny dôkaz (výstup) preukazujúci to, ako, kedy a s akým konkrétnym výsledkom malo byť také preverenie dlžníka v príslušných registroch a databázach veriteľom vykonané, čo sa v tu súdnej veci nestalo.

9

SK-4Csp/98/2022

37. Veriteľ ničím nepreukázal, žeby pri poskytnutí úveru zohľadňoval, posúdil a preveril reálne príjmovú a výdavkovú zložku žalovaného, pokiaľ ide o ekonomický status žalovaného, preto žalobca nemôže úspešne tvrdiť, že konal s odbornou starostlivosťou. Žalobca absolútne ničím nepreukázal skúmanie príjmov, výdavkov a rodinného stavu žalovaného. Nejedná sa preto o konanie s odbornou starostlivosťou v prípade, ak veriteľ si tieto rozhodujúce skutočnosti vôbec nezistil a neoveril. Bez zohľadnenia príjmov a rovnako aj výdavkov podľa názoru súdu veriteľ nemohol objektívne posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu žalovaného. Iba ich vzájomným porovnaním je možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je dostatočne solventný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky.

38. Súd sa v plnom rozsahu stotožňuje aj so závermi vyslovenými Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 6Co/171/2016 zo dňa 27.10.2016 v zmysle ktorých: „Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že v tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. vôbec nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať ustanovenie generálneho zákona – Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu beztoho, aby bolo zrejmé, čo postretne dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať §3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.“

39. Súd dáva do pozornosti aj článok 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorého členské štáty by mali prijať vhodne opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení

týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali

úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14.6.2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

10

SK-4Csp/98/2022

40. Aj z judikatúry Súdneho dvora EÚ jasne vyplýva povinnosť súdov skúmať pri spotrebiteľských zmluvách bonitu spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na aktuálny rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 5. marca 2020 vo veci C-679/2018 (OPR-Finance s.r.o. proti GK) podľa ktorého Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

41. Záver súdu vo vzťahu k nutnosti riadneho preukázania skúmania bonity spotrebiteľa a čo toto v sebe musí obnášať nemôže byť pre žalobcu nijako nový, či prekvapivý. Súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn.22Csp/4/2023 alebo rozsudok Okresného súdu Kežmarok sp.zn.8Csp/7/2023, ktoré sa týkajú práve pôvodného žalobcu a jeho obdobných úverových zmlúv a rovnako porušenia povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa.

42. Súd v tejto súvislosti poukazuje tiež napr. na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn.19Co/130/2019 zo dňa 27.02.2020. V ňom krajský súd okrem iného uviedol, cit. „Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom žalobca pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.“

43. Súd na podporu svojich záverov poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp.zn.3Co/153/2019 týkajúci sa rovnako porušenia povinnosti skúmať náležite bonitu spotrebiteľa. Podľa záverov krajského súdu (viď bod 17 odôvodnenia rozsudku) „je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovaného hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaný výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. V konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca hrubo porušil zákonom stanovenú povinnosť, v zmysle § 11 ods. 2 ZoSÚ sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov“.

44. Súd v tu prejednávanej veci dospel k záveru, že žalobca ničím nepreukázal (ani netvrdil), že by náležite skúmal a vyhodnotil bonitu žalovaného v zmysle § 11 ods. 2 vety druhej zákona č. 129/2010 Z.z. v kontexte s § 7 ods.1 citovaného zákona, čo samo osebe spôsobilo bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

45. Ak priamo zákon o spotrebiteľských úveroch povinnosť skúmať bonitu považuje za tak významnú, že pri jej porušení neumožňuje úver predčasne zosplatniť a pri hrubom porušení nepriznáva veriteľovi ani právo na úroky a poplatky za úver, potom nemôže byť v žiadnom prípade prekvapivé pre ktoréhokoľvek žalobcu, navyše zastúpeného advokátom, že musí už v žalobe, ak v nej tvrdí, jednak že mu vznikol nárok na úroky, ako aj predčasné zosplatnenie úveru uviesť skutkové tvrdenia k splneniu tejto povinnosti.

46. Skutkové tvrdenia upravuje ustanovenie § 150 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ktoré zakotvuje jednu zo základných procesných povinností strán sporu, a to povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia (onus dicendi). Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom (onus probandi) je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti „relevantne“ tvrdiť (uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce) má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu. Táto sankcia má podobu prehry sporu. Prejaví sa teda v meritórnom rozhodnutí veci. Povinnosť strany sporu tvrdiť má kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Sporové konanie sa riadi zásadou formálnej pravdy a rozsudok súdu v zásade nezohľadňuje to, čo žiadna zo strán sporu netvrdila. Posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Platí, že strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Povinnosť tvrdiť podstatné a rozhodujúce skutočnosti (§ 132 CSP o náležitostiach žaloby) tak znamená, že je potrebné uviesť všetko, čo je obsiahnuté v skutkovej podstate hmotnoprávnej normy (skutočnosti spôsobilé na základe hmotného práva privodiť úspech strany v spore), Hmotné právo určuje, ktoré skutočnosti sú podstatné a rozhodujúce.

XX. K uvedenému bližšie pozri napr. Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku autorov Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Praha : C. H. Beck., 2016, z ktorého súd citoval, kde na strane 571, vo výklade k § 150 CSP okrem iného je uvedené, cit. „Povinnosť tvrdiť podstatné a rozhodujúce skutočnosti sa v právnej teórii označuje ako povinnosť substancovane tvrdiť, resp. povinnosť uviesť substancované tvrdenia...Substancované tvrdenie je také skutkové tvrdenie, ktoré je možné subsumovať pod konkrétnu hmotnoprávnu normu a je k nemu možné vykonať dokazovanie. Následkom porušenia povinnosti žalobcu substancovane tvrdiť je zamietnutie žaloby bez dokazovania...Súd nemá čo dokazovať, ak tvrdenie nie je substancované. Nesubstancované tvrdenie sa nedá substancovane poprieť.“

48. Ak teda žalobca tu v spore vôbec netvrdil, že by veriteľ pred poskytnutím úveru skúmal bonitu žalovaného, potom sa nemôže odvolávať na nepopretie skutkových tvrdení žalovaným, lebo popierať, či nepopierať možno len to, čo je uvedené a nie niečo, na čo strana nemohla ani pomyslieť, lebo to uvedené nikde ani náznakom nie je. Domnienka v zmysle § 151 ods.1 CSP o nespornosti nepopretých skutkových tvrdení platí len pre uvedené skutkové tvrdenia. Nemôže tak žalobca úspešne tvrdiť ani nesplnenie zákonných podmienok pre rozhodnutie sporu bez pojednávania (§ 297 písm. b/ CSP) lebo tam obsiahnutá podmienka, že „skutkové tvrdenia strán nie sú sporné“, sa logicky viaže len k skutkovým tvrdeniam, ktoré v žalobe obsiahnuté sú (tu napríklad tvrdenie o uzavretí zmluvy, ktoré žalovaný nepoprel a podobne), a nie k tým, ktoré v nej obsiahnuté nie sú, hoci v nej obsiahnuté bezpodmienečne mali byť a ktorých neuvedenie má za následok zamietnutie žaloby pre neunesenie bremena

12

SK-4Csp/98/2022

tvrdenia. Nariadenie pojednávania by tu bolo úplne nevhodné a nič by nemohlo zmeniť na závere súdu o nedôvodnosti žaloby (vzhľadom na vyššie uvedené dôvody), keďže účelom pojednávania ani postupu podľa § 181 ods.2 CSP v žiadnom prípade nie je nahrádzať pasivitu žalobcu a nesplnenie jeho povinností (uniesť bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno), a už vôbec nie oznámiť mu aké tvrdenia alebo dôkazy má ešte uviesť, alebo predložiť, aby bol v spore úspešný.

49. Súd k tomu dáva do pozornosti napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 26.10.2017 vo veci sp.zn.10Co/109/2017. Krajský súd tam uviedol, cit. „Odvolateľ si pomerne účelovo zamieňa neúplnosť návrhu/žaloby s neunesením dôkazného bremena. V zmysle žalobcom naznačovaného výkladu by mal súd vyzvať stranu sporu (prioritne žalobcu, ktorý si uplatňuje konkrétny nárok) na predloženie takých dôkazov, na základe ktorých mu bude v spore vyhovené. Takýto prístup je však v zásadnom rozpore so základnými (ústavnými) princípmi civilného sporového konania, a to s princípmi rovnosti strán a nestrannosti súdu. Úlohou súdu nie je viesť konanie tak, aby žalobca bol v spore úspešný; navyše

spôsobom, kedy by doslova sám súd iniciatívne vymedzoval rozhodujúce skutkové tvrdenia a vyhľadával k nim sa viažuce dôkazy.“

50. V inej obdobnej veci žalobcu Krajský súd v Trenčíne v rozsudku zo dňa 25.3.2014 sp.zn.6Co/405/2013 uviedol, cit.„, Súd nie je povinný sám vyhľadávať potrebné tvrdenia za navrhovateľa a vyhľadávať potrebné dôkazy. Nie je povinný po nich pátrať ani by tak dosť dobre nemohol urobiť, pretože by musel vyhľadávať skutočnosti, ktoré sa týkajú rozmanitých súkromných vzťahov medzi účastníkmi. Tie mu nie sú pravidelne známe a vôbec dostupné...Ak si účastník nesplní povinnosť tvrdenia, teda neunesie bremeno tvrdenia, má to ten procesný následok, že skutočnosť, ktorú účastník vôbec netvrdil a ktorá nevyšla inak v konaní najavo, spravidla nebude predmetom dokazovania. Ak sa jedná o rozhodnú skutočnosť podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať pre účastníka väčšinou za následok nepriaznivé rozhodnutie. K naplneniu tohto následku došlo aj v prejednávanej veci. Navrhovateľ teda vo vzťahu k skutkovým tvrdeniam uvedeným v návrhu na začatie konania, dôvodnosť uplatneného nároku na zaplatenie žalovanej sumy v konaní nepreukázal“.

51. Aj podľa všeobecnej časti dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku „Jedným z hlavných cieľov predkladateľa bolo zabezpečiť dôslednú koncentráciu procesu a dôležitou obsahovou zmenou, ktorá je spôsobilá prispieť k efektívnemu a rýchlemu konaniu, je i zvýšenie požiadaviek na procesnú aktivitu sporových strán, a s tým spojenú procesnú zodpovednosť so sankčnými dôsledkami v prípadoch procesnej pasivity. Pre prípad, že strana lehotu zmešká a úkon neurobí, stratí možnosť úkon urobiť neskôr (tzv. procesná preklúzia)“. Civilný sporový poriadok teda v porovnaní s predošlým procesným predpisom zásadným zvýraznením kontradiktórnosti konania a zásady formálnej pravdy (viď napr. článok 8 a 9 základných princípov), výslovným zakotvením princípu koncentrácie konania, zákazom pre súd vykonávať dôkazy, ktoré strany nenavrhl, či výslovnou úpravou, že opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy (§ 132 ods.2), ako aj výslovným normatívnym zakotvením, že aj podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe je zmenou žaloby (§ 140 ods.2) jasne zvýšil nároky na „kvalitu žaloby“ a jej náležitého odôvodnenia.

13

SK-4Csp/98/2022

52. V zmysle § 149 CSP sú skutkové tvrdenia prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany a strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu (§ 150 ods.1 CSP).

53. Pokiaľ ide o posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, povinnosť veriteľa skúmať ju je v zákone č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch obsiahnutá od samého jeho počiatku (od roku 2010 teda už viac ako 11 rokov a teda musí byť veriteľom a tiež subjektom vymáhajúcim pohľadávky zo spotrebiteľských úverov dostatočne známa), pričom od samého jeho začiatku s jej nesplnením tento zákon spája sankciu v podobe nemožnosti vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru (§ 11 ods.2). Z dôvodovej správy k zákonu o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že cieľom danej úpravy bolo zabezpečiť záujem veriteľov správne odhadnúť schopnosť spotrebiteľa splácať a správať sa tak obozretne jednak z pohľadu návratnosti úveru a jednak z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požičiavania na strane spotrebiteľov, pričom prijalo sa za účelom dôslednej ochrany slabšej zmluvnej strany – spotrebiteľa a je transpozíciou všeobecnej požiadavky smernice na stanovenie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií. Ide o mechanizmus, ktorý motivuje veriteľa a prináša spotrebiteľovi prípadnú finančnú výhodu v prípade pochybenia veriteľa.

54. Ak preto žalobca uplatňuje žalobou plnenie z úveru, o ktorom tvrdí že bol predčasne zosplatený, vzhľadom na § 149, § 150 ods.1 a § 153 CSP bolo jeho základnou povinnosťou v žalobe uviesť k tomu skutkové tvrdenia (či a ako skúmal bonitu) a nie očakávať, či ho súd k ich doplneniu nevyzve, keďže cieľom daných ustanovení je práve chrániť slabšiu zmluvnú stranu (spotrebiteľa) a motivovať veriteľa. Keďže v spore s ochranou slabšej strany súd vzhľadom na platnú zákonnú úpravu a vyššie uvedené rozhodnutia Súdneho dvora musí skúmať uvedené skutočnosti vždy, a to ex offa, vzhľadom na vyššie uvedené nie je ničím ospravedliteľné a nie je legitímne „očakávanie“ žalobcu, že v prípade pochybností o jeho nároku súd mu dá ďalší priestor ich odstrániť, nakoľko pochybnosti v takom prípade vzhľadom na jasnú zákonnú úpravu majú byť žalobcovi zrejmé už v momente podania takej žaloby. Keďže skutkové tvrdenia sú prostriedky procesného útoku o ktorých platí, že majú byť uplatnené včas / § 153 ods.1 CSP/ , na ich dodatočné uplatnenie by súd v zmysle § 153 ods.2 CSP aj tak neprihliadol, keďže by neboli

uplatnené včas a vyžadovali by ďalší úkon (výzvu) súdu. Nebol dôvod vyzývať žalobcu na doplnenie skutkových tvrdení a predloženie dôkazov, lebo súd by tým v spore s ochranou slabšej strany vykonával úkony smerujúce k náprave pasivity a flagrantného porušenia procesných povinností silnejšej strany (tu žalobcu) tvrdiť a dokazovať, čo by odporovalo zásade koncentrácie a hospodárnosti konania, vigilantibus iura...a a podobne.

55. Nakoľko úver poskytnutý žalovanému súd považuje za bezúročný a bez poplatkov, znamená to, že žalovaný mal veriteľovi vrátiť len sumu reálne poskytnutého a vyplateného úveru t.j. 556,20 eur. Nebolo v spore ničím spochybnené tvrdenie žalobcu, že vyplatená bola žalovanému suma 556,20 eur, jej vyplatenie súd má za nesporné, keďže jednalo sa o úver viazaný na kúpu tovaru a časť splátok žalovaný aj hradil. V priebehu konania tiež neboli zistené žiadne skutočnosti spochybňujúce tvrdenia žalobcu, že na nároky z úverovej zmluvy žalovaný doposiaľ uhradil len sumu 230,-eur. Sám žalovaný existenciu dlhu voči žalobcovi potvrdil, nevedel sa vyjadriť len k jeho výške, ktorú súd vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázanú vo výške 326,20 eur. Súd preto za výšku preukázaného a splatného dlhu žalovaného (keďže úver vrátený mal byť najneskôr dňa 20.06.2020) mal sumu

14

SK-4Csp/98/2022

326,20 eur (556,20 eur – 230,-eur), preto priznal žalobcovi len túto sumu a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol.

56. Žalobca predloženou zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 25.01.2023 a jej prílohou (č.l.70 až 74 spisu) preukázal, že pohľadávka voči žalovanému bola mu postúpená. Podmienky postupiteľnosti pohľadávky v zmysle § 17 ZoSÚ boli splnené. Postupovala sa splatná pohľadávka, keďže poskytnutú sumu úveru žalovaný uhradil mal podľa zmluvy do dňa 20.06.2020, čo sa nestalo. Vzhľadom na uvedené preto súd mal za preukázanú aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu na uplatnenie pohľadávky rovnajúcej sa výške nevrátenej a splatnej úverovej istiny.

57. Súd využívajúc právo vyplývajúce mu z ust. § 232 ods.3 a 4 Civilného sporového poriadku povolil žalovanému platiť žalobcovi prisúdenú sumu s príslušenstvom v splátkach vo výške 20,-eur mesačne. Súd vzal na zreteľ práve skutočnosť, že z viny veriteľa, a to pre zanedbanie povinnosti skúmať práve bonitu žalovaného jednalo sa tu o bezúročný a bezpoplatkový úver, pričom právo žalobcu je kryté stratou výhody splátok žalovaného v prípade ich neplnenia, preto ako poslednú šancu splátok pre žalovaného povolil splátky v uvedenej výške. Vo vzťahu k výške splátky uvedenej v úverovej zmluve súd uvádza, že táto pre určenie výšky splátky povolenej súdom nebola tu smerodajná, nakoľko zahŕňala v sebe aj úroky, na ktoré veriteľovi nárok nevznikol a navyše z ničím nespochybneného vyjadrenia žalovaného zo dňa 25.07.2023 je zrejmé, že jeho aktuálna sociálna a zdravotná situácia je mimoriadne nepriaznivá. Súd má za to, že povolenie splátok žalovanému zodpovedá zásade spravodlivej ochrany práv vyjadrenej v čl. 2 Civilného sporového poriadku pri súčasnom určení, že v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky riadne a včas nastane splatnosť celého plnenia. Z vyššie uvedených dôvodov súd povolil splátky vo výške 20,-eur mesačne, keďže práve v tejto výške podľa názoru súdu ide o minimálnu prípustnú výšku splátky primeranú výške dlhu, dĺžke omeškania žalovaného s jeho plnením, postaveniu žalobcu, ktorý ako veľká spoločnosť nebude tým neprimerane zasiahnutý vo svojich pomeroch a právach, a všetkým vyššie uvedeným okolnostiam sporu a rešpektujúcu požiadavku spravodlivej ochrany práv tak na strane žalobcu, ako i žalovaného a tiež požiadavku zohľadniť sociálne postavenie strán sporu (článok 6 odsek 2 základných princípov CSP).

58. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.2 CSP a náhradu trov konania pomerne rozdelil podľa pomeru úspechu strán vo veci. Vo vzťahu k pôvodne uplatnenému nároku výsledok konania je taký, že žalobe bolo sčasti vyhovené, sčasti bola zamietnutá, tak žalobca ako i žalovaný boli teda v časti úspešní, v časti neúspešní.

59. Pri výpočte pomeru úspechu strán vo veci pre účel rozhodnutia o trovách konania súd za základ na jeho určenie vzal tak žalovanú pohľadávku - istinu, ako aj žalované príslušenstvo pohľadávky- úrok (v tejto súvislosti viď napr. Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27.4.2004 sp.zn.1MCdo 1/2004, Zbierka Stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky SR 4/2005 alebo uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp.zn.6Co/227/2011).

60. Pre úplnosť je treba uviesť, že i keď vyššie spomenuté súdne rozhodnutia vychádzajú z procesnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku, sú stále plne aktuálne a použiteľné aj na rozhodnutie o trovách konania v režime nového Civilného sporového poriadku. K tomu podporne pozri napr. Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku- Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 926 s, cit. "Nepatrný

15

SK-4Csp/98/2022

neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky".

61. Súd v súvislosti s názorom, že aj neúspech len v časti príslušenstva pohľadávky je nutné považovať za čiastočný neúspech a zohľadniť ho pri rozhodovaní o trovách konania dáva do pozornosti tiež rozsudky Krajského súdu v Prešove sp.zn.16Co/18/2017 resp. 4Co/114/2017.

62. V danom prípade žalovaná istina s príslušenstvom činí 382,66 eur (331,92 eur ako v petite žaloby žiadaná istina + 50,74 eur ako žiadaný úrok).

63. Úspech žalobcu reprezentovaný prisúdenou sumou 326,20 eur znamená, že žalobca vo veci bol úspešný v rozsahu 85,25 %, žalovaný bol vo veci úspešný v rozsahu 14,75 %.

64. Po odpočítaní úspechu žalovaného v rozsahu 14,75 % od úspechu žalobcu v rozsahu 85,25 % vznikol vo veci úspešnejšiemu žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70,50 %.

65. Postupujúc podľa § 255 ods.2 CSP preto súd náhradu trov konania pomerne rozdelil podľa pomeru úspechu strán vo veci a o nároku na náhradu trov konania v súlade s ust. § 262 ods.1 CSP v treťom výroku rozsudku rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 70,50 %.

66. O konkrétnej výške náhrady trov konania v súlade s ust. § 262 ods.2 CSP rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od dňa jeho doručenia na Okresný súd Bardejov.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah , v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

16

SK-4Csp/98/2022

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.